

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЗДНЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

№ 49 (1375)

Серада, 24 чэрвеня 1959 года

Цана 40 кап.

Запявалы сельскай моладзі

Святае ў школе згасла раптоўна. У прэздыуме камсамольскага сходу...

У зале стала шумна. «Давайце, сябры, спяём». — прапанаваў хтосьці з прэздыума. Усе прышлі. «Ну, хто смялейшы, запявайце нашу любімую»...

Гэтая маладзёжная сусрэчка была зусім не падобнай на тую, што праводзілі раней. Спявалі песні, тапалі, веселіліся. А потым павялі гутарыку і прапанаваў стварыць свой хор.

Адраау ж запісалася 20 чалавек. Праз месяц было ўжо 30. А калі зааспілі кіраваць хорам годзеўскага самадзейнага кампазітара Уладзіміра Шыркявіча, падрыхтавалі і далі першы канцэрт...

Пяцёр хор калгаса «Наперад» аталельны, са сваёй творчай групай, у якой вылучаюцца дэярка дзярка калгаса Марыя Каранец, мэдэстар Аляксандра Бушчык, калгаснік Аляксандр Лапо і інш.

Яны самі ўжо стварылі рад цудоўных песень, сярод якіх «Тры дубы», «Там у полі нізка», «У аршыніку», «Ой, халужу, халужу». Добра гуцьшы хор пры выкананні твораў самадзейных кампазітараў Гродзеншчыны «Неман родны», «Песня пра Леніна» Шыркявіча, «Маяская песня» Шыркявіча. У рэпертуары калектыву — песні беларускіх аўтараў, рускіх і французскіх песні, песні савецкіх кампазітараў.

Усеці за хорам былі створаны танцавальны і драматычны калектывы, а пазней — настаянна дзеючая агітбрыгада.

Не так даўно клуб і камсамольскае арганізацыйнае вечае «Кім было?» На вечары сустраляся лепшыя кукурузаўдоль калгаса і выпускнікі сярэдняй школы. А калгас у мінутку годе будзе лепшым у распусціцы на выростчанню кукурузы.

Зноў спявалі, танцавалі, павялі казасавы гульні. Настаянна Зінаіда Міхайлаўна Бокач зрабіла даклад на тэму «Сувязь школы з вытворчасцю і арганізацыяй сельскай моладзі».

Разгучыліся даляка за поўнач, кожны быў задалены і вечаарам, і дакладам, і змускіяў аб добрым апамяткі.

Вось бачым, як добра ўсе атрымаўся? — гаварыў Аляксей Шчырабавіч загадчыку клуба Станіславу Валдаўскаму. — Часцей бы раў наладжваць такія вечары, каб апрача дакладу і прамоў, моладзь магла і песні паспяваць, і патанцаваць, і паспаціцца аб добрай нізе, фітмэ.

Вакалі моладзі павінны любіць песьню, быць запявалымі ў клубе, на песьні — усюды, дзе аб'яоўаюца юнакі і дзучаты. Толькі за такімі вакалкамі пойдзе наша моладзь на любую вялікую справу.

В. СІДНЕУ.

З раніцы ішоў дождж. На залёных алясах, якіх вядуць да галоўнага і паўночнага ўваходаў выстаўкі, было бялізна і піха. А на алясах і плошчак горада-саду, у яго цудоўных паладах-павільёнах яшчэ кіпуць чыя работа. Да адкрыцця Выстаўкі дасягнулі народнай гаспадаркі СССР заставаліся лічаныя гадзіны, але іменна гэтыя гадзіны былі самымі напружанымі.

То тут, то там бліскалі маланкі электраваркі і быў чуваць яе характэрны сухі трэск. Лі павільёна машынабудаваньня ажурная страля крапа і гравіюка, які толькі што паўхаў, накіі станок і ён, павішчаны ў паветры на тонкіх сталымх трэсах, павольна паллў да запягнутага брызантам уваходу.

А побач ішла генеральная рэпетыцыя: у партале будынка, між калонамі, разгучылаў «электрычны чалавек». Здавалася, што ён смышоў проста са старонак навукова-фантастычнага рамана. Працягнушы металічныя рукі наустрач будучым аэкскуртантам, робат гаварыў: — Дарагія сябры! Праму вас наведваць павільён электрыфікацыі СССР!

...Маладая жанчына ў сініх спартыўных штанах і чорнай курці адступіла на некалькі крокаў і, страцянушы кудзерамі светлых, коратка падстрыжаных валасоў, задаволенна акінула поглядом сваю работу. Яшчэ адна калона распісана прыгожым беларускім арнаментам! Засталося распісаць зусім нішто — і жанчына зноў бярэцца за пендзаль.

Павільён Беларусі — пабач са звычайным сярэбрыстым прамавугольным павільёнам «Радыёэлектроніка» або, як яго ўжо ахрысцілі мексывічы, — палацам цудаў. Здавалася б, суседства не вельмі выгаднае: ці не задала «беларускі арнамент» вельмі сціплым побач з сапрады фантастычнымі дасягненнямі чалавечага генія, сабранымі ў палацы цудаў?

І вось над плошчай Дружбы народаў звыўся чырвоны сцяг Савецкага Саюза, сцігі саюзных распусціцы. Распусціліся дзверы шматлікіх павільёнаў, да іх накіраваліся тысячы масквічоў і гасцей, якія прыхалі сюды з усіх канцоў нашай вялікай Радзімы і з-за рубяжа.

У павільёне Беларускай ССР накіроўваюцца першыя наведальнікі. Прама перад намі ў зале, дасягнуці амаль столі, стаіць трохгранная прызма-аб'ект, складзеная з пелі-зарных дыяпазонаў. На іх камаючы Васілеўскага ДРЭС, цыклі Томска-Мінскага трактарнага, завод аўтаматчных ліній і іншых прадпрыемстваў распусцілі.

І звярнуў увагу на сівога чалавеча, які чамусьці асабліва доўга стаў перад асветленай з сярэднямі яркім электрычным святлом шыльонай прызмай. Пазнасіліся. Аказалася, што гэты выкладчык кафедры палітэканамі адной з маскоўскіх ВНУ Л. С. Лерын.

— У 1926 г. мне давалася быць у Мінску на партыйнай канферэнцыі, — успамінае ён. — Тады самым механізмаваным прадпрыемствам быў хлебзавод, і мя, дэлегата, спецыяльна хадзілі туды знаміцца з «судам тэхнікі». Славідася ў той час Беларусі слухалі павісамі з нацыянальным арнаментам. А пяцёр гляджу вась на гэты «япісак», — Лерын паказаў на дыяпазныя шыльоныя трохграннікі, — і вачам сваім не веру. Вось дык «арнамент!» Глядзіце, што тут паведаляецца. У Беларусі на думку насельніцтва вырабляцца металаружныя станокі столькі ж, колькі ў ЗША і Англіі, гравяных аўтаматбілаў больш, чым у Італіі, а трактараў больш, чым у ЗША, Англіі, і Францыі разам узятых!

— Як вы разумееце, — закончыў наш суб'юднік пасля некалькага раздуму, — я не належу да ліку недасведчаных. Але ўсё ж гэтыя факты і для мяне нечаканыя. Усё больш і больш наведальнікаў у залах павільёна. Вядома, у буду-

На Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР.

На здымку: наведальнікі каля павільёна «Хімічная прамысловасць». Фота М. Строчава (ТАСС).

Пленум Беларускага рэспубліканскага камітэта абароны міру

22 чэрвеня адбыўся расшыраны пленум Беларускага рэспубліканскага камітэта абароны міру.

З дакладам «Аб выніках работы Стагальскай сесіі Сувецкага Савета Міру і пленума Савецкага камітэта абароны міру» выступіў член Беларускага камітэта абароны міру, акадэмік Акадэміі навуц БССР П. Ф. Глебка.

З вялікай увагай было выслухана выступленне ўдзельніка Стагальскай сесіі Сувецкага Савета Міру, адказнага сакратара Савецкага камітэта абароны міру М. І. Котава.

Тав. Котаў паведамае, што Бюро Сувецкага Савета Міру ўзнагародзіла медалямі актыўных барацьбітоў за мір беларускіх пісьменнікаў П. У. Броўку, А. А. Куляшова, Я. І. Скурко (Максіма Танка), Граматамі Сувецкага Савета Міру ўзнагароджаны пісьменнік К. К. Атрахавіч (Крапіва), электраваршчэцкі Мінскага трактарнага завода М. Ц. Антонік, народная артстка СССР Л. П. Александровская, муляер, Герой Сацыялістычнай Працы Д. Р. Булахаў, стальявар Мінскага аўтаматбінавага заводу Д. І. Барашкін, паві П. Ф. Глебка, старшыня прэздыума Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубешнымі краінамі І. К. Казлоў, пісьменнік М. Ц. Лынькоў, рэдактар часопіса «Работніца і сялянка» А. П. Усё.

Граматамі Савецкага камітэта абароны міру ўзнагароджана вялікая група рабочых, калгаснікаў, работнікаў навукі і культуры, настаўнікаў, інжынераў.

Тав. Котаў уручыў узнагароджаным медалі і граматы.

У рабоце пленума прыняў удзел сакратар ЦК КПБ П. С. Гарбуноў.

Актыўна прапагандаваць сямігодку

Калгаснае сямігоддзе, як і ўсе прапінныя нашай краіны, уключылася ў самааднае змаганне за паспяховае ажыццяўленне рашанняў XXI з'езду КПСС. Наша сельгасарцель выдэе барацьбу за выкананне сваёй сямігодкі па ўсіх відах работ за чатыры гады, а па вытворчасці мяса-малочных прадуктаў — нават за тры гады.

Аб сямігодковым плане нашага калгаса з членамі сельгасарцелі праводзіцца гутарыкі, чытаюцца даклады. На партыйным сходзе мы абмеркавалі мерапрыемствы па прапагандзе задач арцелі ў святле рашанняў XXI з'езду КПСС. Член партыйнага бюро тав. Скудын завіў:

— Трэба накіравацца, каб у нашым калгасе на кожным кроку можна было бачыць наглядную агітацыю, якая раскавала б, за што змагемся з ім ў новай сямігодцы, што мы заматліся. У час Аўчыннай вайны баявыя плакаты-заклікі вышываліся ў тыле і на перадаві. Нынэ наглядны людзей у самых жорсткіх баях.

Камуніст тав. Скудын зусім правільна зрабіў заўвагу, што нашы мастакі мала ствараюць высокамасціх плакатаў, якія б нахталі калгаснікаў на вырашэне задач сямігодкавага плана.

Аб гэтым гаварылі і іншыя камуністы. І сапраўды, рэдка сустраенне на дарогах, на вуліцах, у вёсках надзёжныя матэрыялы нагляднай агітацыі. У нас чамусьці лічаць, што такія матэрыялы павінны знаходзіцца толькі ў памяшканнях культурна-асветных устаноў і на вытворчасці. А ўпрыгожваць імі вуліцы і дамы раісных цэнтраў і калгасу прынята толькі ў дні рэвалюцыйных свят.

Наглядная агітацыя вельмі патрабна штодзённа. Чаму ж мы на сваім партыйным сходзе вынеслі рашэнне раскаваць праз само наглядную агітацыю нашым калгаснікам аб велічэннях задач сямігодкі. Да гэтага нам трэба зрабіць 125 заклікаў, прысвечаных рашанням XXI з'езду КПСС і задачам апамятковага плана калгаса, вобласці, рэспублікі.

Вырашылі зрабіць альбом прапагандавага плана калгаса, вобласці, рэспублікі і плакатамі і плакатамі на развіццё сельскай гаспадаркі, прамысловасці і культуры і г. д.

Але тут мы сустраляся з задам цяжкасцей. Спачатку мы звярнуліся ў гандлёвыя арганізацыі, дзе ўдалося набыць некалькі плакатаў. Але ўсё бяда, што яны зроблены на паперы. На вуліцы такі плакат павінен усюда да першага дажджу. Дарчы, і плакатаў, якія б заклікалі калгаснікаў на паспяховае ажыццяўленне задач сямігодкі, амаль не знайшлася ў нашых магазінах.

Вырашылі мы заказаць плакаты і заклікі мастакам. У Бабруйску ёсць такія майстэрні. Але калі сталі весті з імі размова, дык высветлілася, што кожная дыяграма і плакат, напісаны на фарберы маслянымі фарбамі, будучы каштаваць калгасу, бадай, на многа даражэй, чым мастацкая кар-

тэжына. Мы адгэта адмовіліся і вырашылі ўсё зрабіць самі сімамі. З цяжкасці набылі фарбу, ды і тая фарба толькі колераў: чырвоная і белая. Стварэнне нагляднай агітацыі ў калгасе даручылі калгасніку Віктару Каламейчу. Ён напісаў нам 125 заклікаў.

Сімамі калгаснікаў мы таксама зрабілі шэсць макетаў, прысвечаных сямігодкаваму плану калгаса. Пачалі выпускаць спецыяльныя бюлетыні пад назвай «Бярэце з іх прыклад, яны прадуць па-камуністычнаму!», дзе на сцяндзе ў рамках вышываюцца фота перадавікоў вытворчасці і дадацца кароткі тэкст аб іх працы. Мы закупілі пяць звычайных школьных альбомаў для малавання. Пры дапамозе вучняў школы ў кожным з іх мы аформілі па 20 дыяграм, якія раскаваюць аб развіцці асобных галін калгаснай вытворчасці ў сямігодцы.

У раёне і вобласці нас пачалі хваліць за актыўную прапагандавую задачу сямігодкі пры дапамозе нагляднай агітацыі. Але тое, што мы паспелі зрабіць, нас ішчэ не задавальнае. Нашы заклікі, манталжы і альбомы часам зроблены прымітыўна, а гэта ж у нагляднай агітацыі адмігвае вельмі даляка не дугародную ролю.

Вось чаму пажадала выказаць некалькі заўваг і прапанаў нашым гандлёвым і творчым арганізацыям. Чаму б не забеспечыць вырб тых мастацкіх плакатаў, якія прадуць у магазінах не толькі на паперы, але і на фарберы або іншым трывалым матэрыяле. Іххай гэтыя плакаты будучы каштаваць не адзін-два рублі, а 50—70 рублёў, але гэта будзе ў дасягчы разбў танней, чым заказаць іх спецыяльна ў майстэрні. Чаму б, скажам, не аднавіць выпуск макетаў Дошак паказчыкаў і напешных газет, якія ў даваенныя гады выпускаліся і ахвотна набываліся калгасамі і прадпрыемствамі.

Мы часта набываем чырвоныя матэрыялы і самі пішам на ім заклікі. Наўжо негяра рабыць лоуныі друкарскімі спосабам і прадаваць гатовымі? Вядома, можна.

Гэта ж самае можна сказаць і пра альбомы, прысвечаныя сямігодцы. Іх варта таксама выпускаць друкарскімі спосабам.

Трэба нашым мастакам, выдавецтвам звярнуць асаблівую увагу на выпуск агітацыйнай літаратуры.

В. КУШНЕР, сакратар партыйнай арганізацыі калгаса імя Кірава Кіраўскага раёна, М. КОГАН, намеснік рэдактара раённай газеты «Кіравец».

НАСУСТРАЧ ЧЭРВЕНЬСКАМУ ПЛЕНУМУ ЦК КПСС НЕСПАКОЙНЫЯ ЛЮДЗІ

Майстар, не спяшачыся, абыходзіў участка. Брыгада прывыкла да таго, што праз гадзіну-паўтары пасля пазначанага часу змяніў Пётр Сіроткін уважліва аглядаўшы першыя зробленыя дэталі, нешта адзначыў у бланконе, а ў час аб'ядналага перапынку абавязкова скажа:

— Можна было зрабіць лепш... Здавалася, лепш апрацаваць дэталі негяда. Брыгада Аляксея Кавалёва — лепшая ў Гомельскім вагонарамонтным дэпо і за апошні год не мела ніводнага выпадку браку. Аднак майстар нібы і не чуў аб гэтым.

Нежэ адзін з інжынераў дэпо папарнуў Сіроткіна: — Вы, — сказаў ён, — прабаўце ад людзей немагчымага.

Той выслухаў таварыша і, врыху памачушыся, адказаў: — Не абараняйце Кавалёва. Можна працаваць лепш... На адной з нарад той самы інжынер жартам назваў майстра «сідэтай». Сказаў яму піха, але пачулі і суседзі. З таго часу гэтая мянушка так і засталася за Сіроткіным.

— Ну і ніхай, — усміхаўся ён. — Галоўнае, каб у хлосціў настрой быў добры. Слесары паважаліць гэтага бурлівага чалавеча. Амаль

усе яны вучыліся ў Сіроткіна працаваць хутка і высакаясна, добрасуменна ставіцца да даручанай справы. Майстар кляноціцца пра кожнага члена брыгады. Ён не лічыцца з часам, калі трэба дапамагчы таварышу асвоіць спецыяльнасць, атрымаць пубічку ў дом адпачынку ці проста ўладзіць якую-небудзь справу, нават сямейную.

Помна вярнуўся ў гэты дзень дадому майстар. Затое назагта Мікола прышоў у праца. Пяцёр ён адзін з лепшых рабочых, актыўны камсамалец.

Сёння Сіроткін больш уважліва, чым заўсёды, прыглядаўся да работы слесараў, праверяў як дзейнічаюць пневматычныя прыстасаванні. Брыгадзір Аляксей Кавалёў — невясёлага росту, карнаваты, сярэдняга ка чалавек — сустраў майстра пытаннем.

— Здарылася што, Пётр Андрэевіч? Сіроткін не спяшачы адказаў: — Ён гэты адзначыў у сваім невялікім бланконе, які таварышы, жартуючы, называлі «святцамі», пакаў яго ў кішню рабочай курткі, а потым сам спытаў: — Як працуеце?

Брыгадзір адказаў не адразу. Падумаўшы, сказаў упэўнена: — Да абеду працэнтаў 70 аменнага задання будзе.

— Значыць, столі дасягну-

лі і больш негяда? — дапытваліся майстар. Брыгадзір пакрыўдзіўся: — А хіба я сказаў, што негяда? Можна, але...

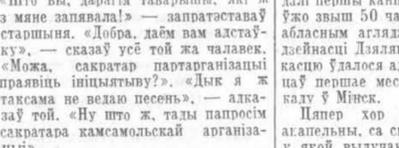
Сіроткін уголас рассямсяўся: — Вось з гэтага «але» мы і пачнём сёння разлічываць.

Пяцёр Кавалёву было ясна, што адбылося нешта не зусім звычайнае. Палітфармацыі праводзіліся ў пэўныя дні, а сёння па плану — тэхнічная вучоба. Пасля змены Сіроткін раскаваў слесарам аб тым, што ў чэрвені Пленум ЦК КПСС абмяркуе пытанні ўзранення комплекснай механізацыі, аўтаматызаванай вытворчасці, мадэрнізацыі абсталявання.

Сур'езная размова адбылася пасля палітфармацыі. Слесары падтрымалі прапанову Сіроткіна заняцца мадэрнізацыяй абсталявання, каб павысіць прадукцыйнасць працы і палепшыць якасць прадукцыі. Было вырашана стаць на працоўную вахту ў гонар Пленума.

Брыгада ў яе перапіранні складале існуе каля сямі год. Слесары рамантуюць чыгуначныя вагоны. Здарылася за гэтыя гады і наўдчы, але больш было поспехаў. Гэты

На здымку: брыгада камуністычнай працы Аляксея Кавалёва пасля заняткаў на ўніверсітэце мастацкага выхавання.

На здымку: брыгада камуністычнай працы Аляксея Кавалёва пасля заняткаў на ўніверсітэце мастацкага выхавання. Фота М. Міньковіча.

невялікі, але дружны калектыв упарта нарошчаву тэмпы, удаканальнаў сваё ўмельства. Не раз ім прысуджалі прызшыства ў спарбрыцтве сярод брыгад дэпо, выдалалі прэміі. Але сапраўдыа ўдзіма ён дамогся ў дні, калі па ўсёй краіне разгарнулася падрыхтоўка да XXI з'езду КПСС.

У адзін з такіх дзён да брыгадзіра падшоў майстар. — Ты ведаеш, — пачаў Мікалай Халкоў? — Я прапанаваў спабарнічаць за званне брыгады камуністычнай працы!

— Што ж, слухна гаворыць гэты Халкоў. — зазначыў Кавалёў. — Я чакаў, калі пра гэта самі хлопцы падумаюць. Вось і дачкаўся.

Ён усміхнуўся. — Не доўга чакаў — усюго некалькі дзні. А пяцёр, — майстар паглядзеў на гадзіннік, — збярэй таварышам! Будзем прымаць абавязвальствы.

Так брыгада Аляксея Кавалёва пачала змагацца за высокае званне калектыву камуністычнай працы.

усе — без выключэння. А вась на сімфанічнай канцэрты слесары брыгады не хадзілі, лекцыі аб рускіх і сучасных мастаках, кампазітарах, аб беларускай і рускай літаратуры не наведвалі. У той час пры Палацы культуры чыгуначнікаў пачынаў працаваць універсітэт мастацкага выхавання. Сіроткін і Кавалёў прапанаваў збярэм стаць слухачамі аднаго з трох факультэтаў. Ён не даваўся доўга ўтаварваць слесараў. Пяцёр кожную наездлю брыгады амаль у поўным складзе ходзіў на заняткі ва ўніверсітэце: адны на факультэт выдучэнчага мастацтва, другія — на тэатральны, трэція — на музычны.

Прайшло сем месяцаў. Як за гэтыя кароткі тэрмін змяніўся культурны ўзровень слесараў! Яны слухалі лекцыі аб беларускай літаратуры і беларускім тэатральным мастацтве, аб сімфанічнай музыцы, выступленні свайго самадзейнага сімфанічнага аркестра, оперы рускіх і савецкіх кампазітараў і магнітафонным запісу.

У канцы красавіка партыйная і прафасійнае арганізацыя дэпо абмяркоўвалі работу брыгады Аляксея Кавалёва і вырашылі прысудзіць ёй высокае званне брыгады камуністычнай працы. Гэта была самая вялікая перамога дружнага калектыву за ўсе сем год.

Брыгада выпрацоўвае да дзвух норм за змену. План першага квартала выкананы на 157 працэнтаў, а красавічніка — на 171. За гэты час яна саканоміла 32 тысячы рублёў дзяржаўных сродкаў.

А майстар Пётр Андрэевіч Сіроткін усё роўна гаворыць: «Можна прапанаваць лепш. З гэтым згодны ўсе члены брыгады. Яны настолькі павышчылі прадукцыйнасць працы, эканоміць дзяржаўныя сродкі. Да гэтага і абавязвае высокае званне брыгады камуністычнай працы.

М. БАРАНСКІ.

ПРАЦАЙ І ПЕСНЯЙ СЛАУСЯ, БАЛГАРЫЯ!

НОВЫМ ШЛЯХАМ

За апошнія два гады балгарскія пісьменнікі ў дзесятках празаічных, драматычных і драматычных твораў адлюстравалі сацыялістычны пераўтварэнні ў краіне, стварылі вобразы новых герояў, аднавілі народную партыю, даўшы яму адно рабавіцкім тонішчам, што праўдлівае сэрца некаторай часткі літаратуры пасля прасвіты Пленума ЦК БКП 1957 г., балгарскія пісьменнікі шукалі шляху сацыялістычнага радызму.

Ціпер Балгарская Камуністычная партыя паставіла перад літаратурнай задачай быць бліжэй да жыцця, пісаць творы, вартыя новага чалавека. Многія пісьменнікі вырашылі паехаць на новабудовлі і ў сельскагаспадарчыя кааператывы, каб там чаपाць матэрыял для сваіх новых твораў. Так, на шахту «Росен» адправіўся Пётр Бонев, у Варненскі судабудзінны завод імя Г. Дзімітрава — Дора Габэ, у адно з дзіцячых паселішчаў — Лізавета Баграна. Як адначасна ў дакладзе на адкрытым пісьменніцкім партыйным сходзе, які адбыўся 21 мая г. г., сакратар ЦК БКП Міхаіл Грыгоравіч, такое набліжэнне пісьменніцкаў да жыцця ўжо даў становачы вынік. З'явілася значна больш глыбокадзіяльных і высокамастацкіх твораў аб сучаснасці.

Сярод новых у балгарскай літаратуры твораў аб будаўніцтве сацыялізма вылучаюцца раманы «Танча і Гарышвета» Крума Грыгоравіча, апублікаваны ў 1 і 2 нумарах штомесячнага «Септэмпры» за г. г. Гарышвет — глухая вяска, якая прытулілася сярод пагоркаў гораў. Большасць сялян да 1944 г. жылі тут па-барацка. Танча Дзеялеў шукае ў далінах заробаткаў. Але воль у верасні 1944 г. прышоў вывадзец. Іхце куды Імеруціны падае сялян, што хука прыдуць амерыканцы, іхце з-за мяжы пакраўваюцца дыверсанты, іхце не хапае хлеба, але дыхаць ужо стала свабодна, жыццё пачало па новай дарозе. Ухваляваны гэтымі зменамі, Танча Дзеялеў уступае ў партыю.

Не адразу Танча становіцца свядомым будаўніком сацыялізма. Ціжка яму пачаць хробіць асацыялістычныя звычкі. Праўда, калі сакратар партарганізацыі дае няправільны загад выдываць камуністам больш хлеба, чым беспартыйным, Танча рашуча пратэстуе: гэта ідзе ўразраза з новай мараллю. Але воль у вясну па ініцыятыве Станяна Гусарскага стварыцца сельскагаспадарчы кааператыв. Не хочацца Танчу абгаўляць сваіх валоў, і ён замест аднаго з іх аддае карову.

І толькі пасля сур'ёзнай рамовы на партыйным сходзе Дзеялеў зразумеў сваю памылку. Ён з задавальненнем пайшоў працаваць кааператывным аўчаром.

У раманы «Танча і Гарышвета» ёсць і недахопы: прасталянейнасць, шаблоннасць некаторых вобразаў. Але галоўнае, чым вабляе твор, — гэта кадарытнае, глыбока народнае фігура Танчы, пераканальнае паказанне шляху яго пераўтварэння.

Як адначасна газета «Літаратуран фронт», у балгарскай літаратуры нічога мала высокамастацкіх твораў, прысвечаных жыццю рабочага класа. Адна першая становіцца крок у гэтым напрамку ўжо зроблены. Асабліва вызначаюцца апублікаванымі ў чаргевым нумары «Септэмпры» за г. г. апавесці Георгія Маркава «Аніета», зборнік апавяданняў пра будаўніцтва Баташкаўскай плаціны — «Хваліванні» Тодара Монава, «Крылаты час» Тодара Хармаджыева. Герой назваўся вясняныя людзі новага складу, аднавілі справе сацыялізма. Паўнакроўныя вобразы рабочых фабрыкі «Радзіма» ў апавесці Атанаса Маджыева «Старт да жыцця». Высокую ацэнку балгарскага друку атрымаў і раманы аб сучаснасці «Залатоў руюн» Андрыя Якушыкі.

Побач з гэтым, як гаворыцца ў перадавым артыкуле газеты «Літаратуран фронт» (№ 18 за г. г.), сучаснасці можна і варты лічыць не толькі творы аб сённяшнім дні. З'яўляюцца актуальнымі ў сваім заліку змагацца супраць ваіны новы раманы Людміла Станяна «Халера», хаця ён і прысвечаны Бал-

канскай ваіне. Многія апублікаваныя надняўна раманы на гістарычныя тэмы выховаюць у чытачоў пачуцці любові да Радзімы, голару за яе да сягонні. Гэта — раманы Дзімітрыя Талева «Самуіл», прысвечаны барацьбе з турэцкім нашэсцем, зборнік апавяданняў Хрыстына Станянава «Баланы спываюць гайдукуны песьню» — аб юнацтве Васіла Леўскага, Хрыста Бонева, Хаджы Дзімітра і іншых рывальнаў, раманы Эміліяна Станева «Іван Кондараў», у якім гаворыцца аб расце сваявольна падпольчыка-настаўніка, апавесці Паўла Вельянова «Далёка ад берагоў», прысвечаная падзеям трынаццатага гаду, калі героі кнігі, перадаваючы пераходы, ажыццяўляюць сваю мару — дабраўціцца да краіны Савецкаў. Сумеснай барацьбе савецкіх і балгарскіх воінаў супраць фашызма, падзімаў Першай балгарскай арміі прысвечаны раманы Станіслава Сіфрыева «З адзінай лумкай». У адным шару змагаюцца з ворагам яго героі — рускія Іванішчы і Міхаілы і балгары Кацярына, Амурев. Урашце аб фарманні новага светагляду ў некаторай частцы інтэлігенцыі адразу ж пасля ваіны расказвае «Новы ляснік» Аміла Каралава, аднаго з найбольш пачаўных балгарскіх пісьменнікаў.

Гаворачы аб прозе, негва абійсці маўчаннем два вельмі захапляючыя навукова-фантастычныя раманы: «Пераможыце Аякса» Георгія Маркава і «Атамны чалавек» Любена Дзілава.

За апошні час дабіліся творчых поспехаў і балгарскія паэты. Вынікі іх работы абмеркаваны на пісьменніцкім сходзе. Докладчык Младан Ісаеў адзначаў, што ў 1958 г. вышла з друку звыш 30 пачаўных зборнікаў. Сярод іх асабліва вызначаюцца патрыятычнай узабясалі «Саме прыгожае» Ал. Гервава, «Песні з граніту» П. Стайкава, А. Арлінаў у «Валодзе жывіць і смерці» перадаў веліч намаганняў чалавечтва авалодць нябеснымі прасторами. Паэмы «Да бацькоўскага пляча», «За адну ноч» і «Пра зоркі» П. Мічаў прысвечаны барацьбе з фашызмам. Прыгожасць роднай прыроды паказваў у сваім новым зборніку Ламар. Побач з гэтым некаторыя маладыя паэты (Г. Джагаравіч, Ст. Георгіев) усё яшчэ адарваны ад жыцця. Іх першыя прасянуты шпунці і таным псімізмам.

Многа цікавых твораў з'явілася ў балгарскай літаратуры і ў галіне драматургіі — п'есы Івана Радоева «Свет песьні» і Клімента Чапава «Ад вялікай любові», сатырычныя каедыя Г. Караславава «Камеяль ка балоды».

Балгарскія пісьменнікі ў выступленнях на старонках друку падкрэслівалі, што іх поспехі ў першую чаргу грунтуюцца на дапамогу савецкай літаратуры, на дапамогу партыі. «Па прыкладу савецкіх пісьменнікаў мы яшчэ аднавілі арганізацыю вакол Камуністычнай партыі, чым мацярынак рука выдэе нас да новых поспехаў. Аліанства творчай інтэлігенцыі з партыяй і народам з'яўляецца адзіна правільным шляхам да новых здабытків», — піша ў адным з перадавых артыкулаў «Літаратуран фронт».

Яшчэ надняўна ў Вялікім Крамаўскім палам ішоў Трэнні з'езд пісьменнікаў ішай краіны. На ім прысутнічала больш 70 замежных пісьменнікаў з розных краін свету. Дарагімі гасцямі на з'ездзе былі пісьменнікі Албаніі, Балгарыі, Венгрыі, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, Польшчы, Румыніі, Чэхаславакіі, Нардыага Кітая, Кары і іншых краін. Многія з гэтых выступалі на з'ездзе. Яны гаварылі аб вялікай і непаўторнай дружбе, якая расце і мацее з кожным днём паміж літаратурамі і творцамі братніх рэспублік Савецкага Саюза, але і краін усяго сацыялістычнага лагера.

Сведчанне гэтага — многія кнігі савецкіх пісьменнікаў, у тым ліку беларускіх, якія вышлі ўжо выхадзіць шматлікімі тыражамі на кітайскай, карэйскай, балгарскай, польскай, венгерскай, італьянскай і іншых мовах. У Маскве ў сталічных савецкіх рэспублік і ў многіх абласных выдзелены на мовах народаў СССР творы Лу Сіня, Браніслава Браневскага, Людміла Станяна, Вілі Браздзя, Яна Дрм, Міхаіла Салаўяна і іншых, многіх іншых пісьменнікаў з краін, якія сталі на шлях сацыялістычнага будаўніцтва.

Газета «Літаратура і мастацтва».

Іван ДАВЫДКАУ.

Ціха бор шумей...

Ціха бор шумей пад Мінскам. А ў Сафіі ў гэты момант Сын заснуў мой першым сном, Мясны шлях яго каляску І маю дарогу к дому Азарыў сваім святлом.

Мне здалося, пелі званка Партызанскія дубровы Калыхану для сынка. Быццам выткала пядэнку З пены мяккай каларыяў Беларускага рака.

Пераклаў з балгарскай мовы П. ПРЫХОДЗЬКА.

Лілія Стоева, артыстка аматарскай оперы ў горадзе Враца, у ролі Леаноры («Трубадур» Вердзі).

ПА СТАРОНКАХ ЧАСОПІСАЎ

Слова друга

Часопіс «Славяне» (№ 2, 1959) — орган славянскага камітэта ў Балгарыі — надрукаваў артыкулы паэта Ніколы Ланкава «Гераніяў Бельзуса», Нікола Ланкаў разам з паэтам Іванам Давыдавым у канцы мінулага года наведлі Беларусь, пабывалі ў Мінску і іншых гарадах рэспублікі, пазабіліся з выдатнымі дасягненнямі беларускага народа ў будаўніцтве, у развіцці прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Уражанні ад паездкі і складоў змест называюць артыкулы. Паэт расказвае аб вялікім хваляванні, якое напалінало яго сэрца пры першай сустрэчы з Беларуссю і з народам.

«Праходзіць па беларускай зямлі, — піша ён, — хвалююцца пры думцы, што ступаеш на зямлі, па якой хадзілі не геранічныя сыны, якія загінулі ў суровай барацьбе супраць ішыхэмных захонікаў. Дзесяць тысяч квадратных кіламетраў Беларускай зямлі, але наўрад ці знойдзецца хоць адзін квадратны метр, які быў бы не паліты крывёю беларусаў».

Літаратура ідзе ў нагу з жыццём гаворыцца ў артыкулах, а жыццё ў сацыялістычнай Балгарыі — аднавінае, напобнае геранізмам. Апошні змест гэтага жыцця — будаўніцтва новай сацыялістычнай прамысловасці, кааператывнае сельскай гаспадаркі. Паказваць чытачу кіруючы працу на новабудовах, пераўтварэнне роднай зямлі, змену свядомасці мільянаў людзей — такую задачу паставілі перад сабой балгарскія пісьменнікі. Яны імкнуцца ствараць такія творы, у якіх ва ўсёй паўнаце адлюстравалася б новае жыццё. Гэтае імкненне з'яўляецца выразнае выказвае першым сакратар Балгарскай Камуністычнай партыі таварыш Тодар Жыўкаў у прамове на справядлівым сходзе Саюза балгарскіх пісьменнікаў у 1958 г., дзе ён высунуў лозунг: «Бліжэй да народа, бліжэй да жыцця».

Сярод балгарскіх пісьменнікаў узнік сапраўдны рух «хаджыня ў народ». На раздзі шумных сходаў, якія праходзілі пад знакам высокай актыўнасці, многія пісьменнікі, што пабылі на заводах і ў вёсках, дзіліліся ўсім бачаным і чутым, ішчыя ж заяўлялі аб сваім рашэнні паехаць на публічныя падпрыемствы. Калі ў мінулым гэтыя наведванні, як правіла, бывалі кароткатэрміновымі і не давалі магчымасці глыбока вывучыць жыццё, то цяпер пісьменнікі едучы на фабрыкі, заводы, у кааператывныя гаспадаркі на паўгода або год, а то і на больш працяглы тэрмін.

напісаць драму, якая разыгрывалася ў Бутанскай гаспадарцы... У кожнай вёсцы можна знайсці тэму для рамана, апавесці, для шырокага наваб або каларытных апавяданняў».

І не толькі ў кожнай вёсцы, а і на кожнай фабрыцы, кожным заводзе. Ва ўсім вялікім новае, што нараджаецца жыццём: у вёсках усё гэта новае ў яркіх вобразах — воль абавязак балгарскіх пісьменнікаў. Гэта абавязак адчуваць і маладыя паэты, жыццярэдныя вершы якіх запаўняюць старонкі літаратурных часопісаў, кнігі якіх упрыгожваюць вітрыны кніжных магазінаў. У адным з вершаў Георгія Тахава («Бяшчак») расказваецца пра старога шахіста, які працуе разам з маладымі рабочымі: сын яго, захапіўшыся романтикай сацыялістычнага будаўніцтва, паехаў на далёкую будоўлю; у думках паэтычна называе яго свайм «ясным сокалам», і назіраючы за акружэннем яго маладымі шахістамі, усё іх лічыць сваймі-сокаламі... Многія паэты ўспяваюць будаўніцтва сацыялізма, і словы ішчыра, які, напрыклад, у Паўла Матеева ў вершы «Балгарыя»:

Тваіму выхадзічаму, радаснаму лёсу, Балгарыя, сябе мы прысвечылі.

Праглы старэння хоплена Балгарыя, і ў першых раллах будаўніцтва сацыялізма ідуць балгарскія пісьменнікі.

„Ёсць адно ішчасце...“

Гадзі тры назав у газете «Літаратуран фронт» з'явіўся нарыс «Ёсць адно ішчасце...» Імя яго аўтара, Ліліяны Аляксандрава, не было знаёма чытачам. Па вартасці аналізіш нарыс, рэдакцыя парвала ёй шырыя распавядаць тую ж тэму. І асць чытаў для гадзі, на паліках кніжнага магазіна з'явілася лірычная апавесць-дзіцячій «Ёсць адно ішчасце...», якая зававала вялікую папулярнасць сярод дарослых і дзіцяч.

Ліліяна Аляксандрава нарадзілася ў горадзе Ловеча, ў сям'і сельскіх настаўнікаў. Скончышы гімназію ў Разградзе, наступіла ў Сафійскую кансерваторыю, але кутка пакінула яе з прычыны хваробы. «Ёсць адно ішчасце...» — яе першая кніга.

Гэта апавяданне аб маладой радаскай вёсцы, дзе ўжо з'яўляюцца парасткі новага жыцця. Жыццё гэта Аляксандрава добра ведае: там яна працавала настаўніцай, пучыла і дзіцячій і дарослых, актыўна ўдзельнічала ў будаўніцтве новага, яго прышло і ў гэты раней гаўкі краі, дзе панавалі неўвуча і рэлігійныя фанатызмы. «У сваёй кнізе, — піша Аляксандрава, — я старалася пераказаць тое, што характэрна для нашай моладзі, — яе энтузіязм, а таксама і тое, што мяне самую хвалявала, калі я сутыкалася з жыццямі Радоскага краі».

Лепшая вартасць апавесці «Ёсць адно ішчасце...» — яе праўдлівасць. Яна атрымала высокую ацэнку не толькі ў нас. Яна была апублікавана ў часопісе «Іностранный литератур», а зараз выходзіць у Савецкім Саюзе асобнай кнігай. Часопіс «Балгарыя» ў чаргевым нумары навадмае, што Ліліяна Аляксандрава працуе над другой апавесцю аб жыцці правільнага гарадка.

Дзімітр МЕТОДЗІЕУ

Я разумее ціхі шлох твой і ў задуменні нізка галаву сцілаю, Гарачаю, руліваю парой што даў я людзям, што зрабіў для краю?

Ты дол наўсцяж праспівала, расла, калосе зернем налівала, дары вяслярніку рыхтавала і соню, і дажджам спагаднім, і себітам за клопат іх вялікі, — ты рыхтавала і тады, як снегам укрыва твае коўляя сцялілі, і на'т тады, як вецер перабегам абвістаў поле, пустаброх нібыта, і ў далі ядуць, унесены сабой... Сяліся ў пашне прад табой, прад подзігам тваім маўлявым, жмга!

З балгарскай пераклаў Ніл ГІЛЕВІЧ.

Бліжэй да народа

У трэціх нумарах грамадска-палітычнага ілюстраванага штомесячнага часопіса «Балгарыя» за гэты год змешчаны артыкулы сакратара Саюза балгарскіх пісьменнікаў Ангела Тожарава «Бліжэй да народа, бліжэй да жыцця».

Цёплым, шчырым словам успамінае Ланкаў аб сустрэчах са сваімі калегамі — беларускімі паэтамі і пісьменнікамі. «Сапраўдным ішчасцем быў для нас ты некалькі дзён, якія мы правялі сярод беларускіх пісьменнікаў. Шчыра, прыязна і да балгарскага народа натхніла мяне і павышала самадудчанне як балгарына і камуніста».

«У арганізацыі беларускіх пісьменнікаў мы адчулі не толькі любові да Балгарыі і нашага народа, але і моцнае іх пачуццё славянскасці. З такой увагай мы былі прыняты з такой радзінасцю праніпаўлі нам пазабілі, па з выдатнасці горада, што і сёння, пры адным успаміне, мне становіцца радасна, і я яшчэ большым стараннем гатоў працаваць дзеля нашага сацыялістычнага і славянскага адзінства».

Пэзія

Георгі ДЖАГАРАУ

А ні ўдзям, а ні славы Не хучу знаць ніколі. Я прыйша на зямлю к вам Не для гэткае долі.

Я прыйша, каб гарою Уздымацца высокай, Каб журчаць ручайкай, Каб ішчацца патокам.

Я прыйша, каб травою З ціхім ветрам шалтацца, Каб расою іскрыцца, Каб туманам глужыцца.

Я прыйша, каб на моры Більям вестраем рыць, Каб лунан над хрыбтамі, Што сцягнаты блядзюць.

Я прыйша, каб над полем Цёплым ліўнем праціцца, Каб высокай, тустою Збавішнай каласіцца.

Я прыйша, каб аркні Весні ў стопах бязводных, Каб быць хлабам з шмубай На абелзе галодных.

Я прыйша, каб струменіць Кроўю з раны чыронай,

Каб п'ясткімаі макау П'яліцьмень на загонах; Каб прастраценым сцягам Разывацца над стром, На крутым перавале, У руках у героя.

Я прыйша, каб на вяснях Рывць аковы і пучы, Каб хоць трохікі на свеце Змешчыць боль і пакуты;

Каб у сэрцы нясмелых Кінуць семя адвагі, Каб саялімх са спячкі Падымаць без развагі.

Я прыйша, кааі цяжка, Ліхаманкавым часам, Калі радасць і гора Нараджаюцца разам.

Я прыйша, каб у муках Скласці лясню такую, Што расток дасць, як зерне. І што сямлідзе за кулю.

Дык прымаіце ж мяне вы У гарах і на нівах, Вы, што ўсе з маладымі На далонях рулівах.

З балгарскай пераклаў Ніл ГІЛЕВІЧ.

Марушышка

Тонка спрытна саскочыў на перні і, размахваючы брызентавым партфелем, напавіў шапку, аглазеўся: нішто яго не сустракаў. Дзіўна! Ён паволь прайшоў пад ліпамі, абагнуў станцыю. Апазней бязлюдную плошчу з паркаванымі на ёй бончамі і бончывымі каністрамі. Нікога! Толькі неслышны асёл п'яніна пачуўся да зыблага гарбуза, што звісаў з плоту. Тонка пахучаў пачынулі і задумваць. Куды цяпер? Справа ў вагнечнае дзверы вагона два чалавекі асцёржана вачы на бярвенно дзякуючы бочку. Азіз з грузчыкаў, падштурхоўваючы яе, не выпускаў з рук плугі.

— Гэй, таварышы, — крмынуў Тонка, — ці няма тут каго-небудзь з Каміня?

— З Каміня? — заўважы чалавек з пугай, — Старшыня гаспадаркі быў.

— А дзе ён?

— Сеў у шпіннік і паехаў. А табе ў Камянец? Тады даганяй вуш тую двухколку. Яна камянецкая.

Выпрастаўшыся, грузчык паказаў пугай на маленькую двухколку, якая аддалася па палёнай дарозе, усяпаная баравым лісцем дзікай грэху.

Тонка прамармытаў «будзьце зарывчы і кінуць се за двухколку. Дагнаць яе было нельга: яна ўжо склалася з гары. Фурман, у якімнутым на плечы кажушчы з настаўленым да вушэй каўняром, падсёўваў жаўтава кая.

— Гэй, таварыш! Пачкай трохі! Фурман нацягнуў лясцы, спыніў кая, павярнуўся, і здзіўлены Тонка ўбачыў дзвочны твар, скува якога месцамі палучылася ад моцнага загара. А вочы вялікія, гарздылыя, бровы густыя і ямачкі на шчокх. Адна кажа дзвочны была перакінута праз плечы і лажала на грузчыка паверх цёмна-блакітай шарсцянай блузы.

— Чаго табе? — спытала дзвочны і некрывіла ўзмахнула пугай.

— Ты ў Камянец едзеш?

— Але, ў Камянец, — адказала яна і змерыла хлопца позіракам з галавы да ног. Нішто сабе Шапка замолена па-салатку. Навячыв, добра адрававаўшы штаны заправлены ў шарсцяны шкарэты са стракатамі алдэратамі. А вочы... — Падвезеш? — спытаў Тонка.

— Цябе? У двухколку? Не, таварыш пешаход!

— Але ж мне трэба ў Камінец.

— А гэты ўжо тваё справа. Куды хочаш, тым і ідзі. Бач ты, ехаш са мной уздумаў! Што я табе — нарачоная ці што? Што скажучы людзі, калі

Ангел КАРАЛІІЧАУ

ішчэ мне вочы выдзера: яна, ведаеш, якякі! Але я лепей пачаючы.

Тонка стаў на ступні кола і сеў, дакранушыся калона дзвочны, але яна штурханай яго локцем у бок: — Садзіся далей!

Хлопец аслухаўся, спакрунуў і маўкліва ўтаропіўся на прыляжонныя дрэвы, за якімі пачнуўся беконцы горад. Градкі памідораў нагадалі густы чай.

— Ты кажаш, Марушка — Герой Працы. Ну хіба ж яна Герой? Ты, як баць, не разумееш розніцы паміж Героем Працы і ардэнаюсам. Дык жа Марушышка далі залаты ардэн Працы, а не зорачку. І хоць бы па заслугах! Я расказаў табе себесте, толькі ты, глядзі, маўчы: звыно Марушыкі зусім вылапкава сабрала з гектара на 58 прыгараў раў. Перад пасейнай трактарыст Неёна ўзгаруў яго так, што зямля стала як пух. З ног збіўся хлопчы, яго і трэба было ўзнагароджваць. Тонка працуе, а хто загарае. Калі б яна была праваніца, не так было б крывіда, а то на хаду спытаў, Маці не ранішай за валася тэае-тэае, пакуль з пасейкі сцягне. А як сядзе перад люстэркам — трох галзін ёй мала, пакуль не кончыць са сваёй нагнянай агітывай... А без гэтага ёй няма кі. Што праўда — то праўда! нягелля наша Марушка.

— Якая?

— А ты што ж думаў, пісаня прыгажуня? І калі квізчы табе на прыдзе, ажно вока ў яе шкляноне. Не ведаю, можа і абодва шкляны, але ўжо за ажно ручасны.

Сябнубышы кая, дзвочны прыкрыла рот рукой і засмяялася.

— Дзіўна, — абвітанжыўся Тонка, — а мне зусім ішчыне расказвалі.

— Што табе расказвалі?

— Што Марушка — прыгажуня.

— Падманлікі цыбе. Усе нашы — ілгуны. Вось і ты клянуць на вуду. У вас, у казарме, усе такія прастакі?

Тонка не ведаў, што яму рабіць: раззавалася і саскочыў з двухколку і слухаць гэту дзвочную, якая сама не ведае, што меле... «Пачакаю, можа яшчэ што-небудзь даведзецца пра Марушыку».

— Ты па якой справе да нашай Марушыкі? Ці не ўпадобаў яе? — крэдком зірнула на яго дзвочны.

— А як ты загадалася, што я ў казармы?

— Па вушах пазнала. Вельмі ж яны ў цябе доўгія і чырвоныя. Пубна, пачаўшася за вушы круціла.

Тонка не ведаў, што яму рабіць: раззавалася і саскочыў з двухколку і слухаць гэту дзвочную, якая сама не ведае, што меле... «Пачакаю, можа яшчэ што-небудзь даведзецца пра Марушыку».

— Ты па якой справе да нашай Марушыкі? Ці не ўпадобаў яе? — крэдком зірнула на яго дзвочны.

— Ды я не ніколі не бачыў.

— Ты не першы: прыяздзіла да нас такія па воюду, да выдзідзілі стрыжынамі.

— Што ты хочаш сказаць?

— Нічога асаблівага, Марушка высока летасе. З таго часу, як даў ёй ардэн, зусім нос задрала.

Вядомы балгарскі пісьменнік Ангел Караліічаў

Вядомы балгарскі пісьменнік Ангел Караліічаў нарадзіўся ў 1902 г. ў беднай слянянскай сям'і. Вучыўся студэнтам Балгарскага ўніверсітэта, пачаў друкавацца ў часопісе Камуністычнай партыі Балгарыі «Новы шлях». У 1925 г. з'явілася яго першая кніжка «Жыццё з прасяком». «Вам, мае справавіныя браты! Я кажаў бы запаліць агоньчык надзеі ў ваших душах. Хай ён выдэе вас пераз крывавую нічу сённяшняга дня да светлага будучага. Калі б і вае была дзесяць толькі адна рука, я гарача паісцінуў бы яе. Я скажаў бы вам: «Смеаасіць!» Гэтая кніжка прынесла Караліічаву славу. Пазней творы яго перакладваюцца на рускую, англійскую, італьянскую, польскую, серба-хавачкую, румынскую, чэшскую і іншыя мовы.

Камісцы Караліічаў маляваў балгарскіх сялян забітымі галечай, жабрацтвам. Сёння ён паказвае чалавека новай працы, які вырвае, уздымаецца на сацыялістычных будоўлях і кааператывных палках вывадлена ад фашызма яра краіны. У вэста чалавека погляд накіраваны на светлае будучае народнай усяй зямлі — камунізм. Гэтым апеншым будучым прасяком новыя кніжкі агара — «Соклава полсе», «Абарона народа» (пра Г. Дзімітрава), «Деліна зямля» і інш.

Змяшчана апавяданне Караліічава.

Нашто табе мая біяграфія?

— Ну, прашу цябе, брат, — і дзвочны гляннула на яго сваймі вялікімі вачыма, у якіх ужо не было нічога агоньчыкаў. — Я вельмі люблю, калі расказваюць што-небудзь добрае... А лісце ў гэты час шпаліць, шпаліць над галавою...

Як ціла яна вымавіла слова «брат»? Яны прынікла да самага сэрца і прытэялася там, як птушаня пад крылом маці. Сардэчнае, вядзючы, дзвочны, хоць і намешчаны.

— Я — пачаў Тонка, — асабліва нічым не магу пахваліцца, але калі ўжо ты настойнаеш, дык раскажу, чаму не расказваць.

Спачатку словы з ішчасцю сходзілі ў яго з языка, але патроху ён разывоўся і гаварыў, таварыш...

Прыніхнуўшы галавою да ствала, дзвочны сцухаўся з напозаўважанымі вачыма. Які ў ён доўгія вейкі! Яны апусціліся, як крылі матылька, і схавалі задорныя вочы.

— Ты слухаш мяне? — схамануўся Тонка.

— Слухаю, — ціха адказала дзвочны. — Што ж было далей?

— А далей мой стары не захацеў увайсці ў кааператывнае гаспадарку. Яго вінаграднік ля Белага каменя заманілі другімі: той быў не лепшы, але і не горшы. Вінаград у нас зарываў — проста дзіва. Але стары заўважыў: не і не! Так і не сабраў ураджаю ў пару, Пачалася дажджы, пасля выпаў снег і засыпаў вінаграднік. А будыма зану. Вечарам, бывала, пакуль яго не выштурхнуць з кармы, не прытэясе дахаты. Была ў нас карова-прадаў, за ёй — старою арку, Прапіў і лод каля Азмяка. Астойць толькі асёл, на якім раней вазілі вінаград. Астойць глядзі, бацька збярэцца ў поле. Паехаў на асле. Дзекаў да кармы і прыпніце, каб выпіць на скорую руку шквалі вінаградніка. Але такі ўжо ён чалавек — без першай кармы можа абвісціся, а як паспытае — спыніцца не можа.

Выпіў ён ішчы і ішчы — і забыву, куды ехаў. Калі грошы скончыліся, прапіў і асла. Пасля абелі я знайшоў яго ў ляман да нешчытанысці: Ляжыць ішчы на плочы і лясца на чым сцяг ствіль. Я не ведаў, куды дзвочны ад соруку. Так янае данаю, што я вырашыў адпомсціць людзям кааператывнае гаспадаркі, якія давалі бацьку да гэткага становішча.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

У Смаленску знаходзіцца на гастролях Беларускі тэатр оперы і балету. Яго спектаклі карыстаюцца вялікім поспехам у гледачоў.
Надаўна калектыв тэатра паказваў оперу «Кармэн» для перадавоў сельскай гаспадаркі Смаленскага, Пачынкаўскага, Руднінскага, Душаўшчынскага і іншых раёнаў вобласці.
На здымку: перадавікі сельскай гаспадаркі Смаленскай вобласці падносяць кветкі народнай артыст-цы БССР К. Кудрашовай — выканаўцы ролі Кармэн.
Фота В. Мікішанава.

Для народных аркестраў

У 1949 г. пры Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі была створана кафедра народных інструментаў. Яна рыхтуе высокакваліфікаваных музыкантаў: цымбалістаў, дырыжораў, баяністаў і г. д. Таленавітай моладзь вучыцца ў вопытных педагогаў, у мінудым выхаванцаў гэтай жа кансерваторыі. Тут паспяхова працягваюць творчую дзейнасць загадчык кафедры, дацэнт І. Яніноў, старшыя выкладчыкі Э. Азаравіч, Г. Жыхараў, педагогі Э. Лямбовіч, П. Пагоні. На гэтай жа кафедре працуюць і дырыжоры, якія маюць вялікі практычны вопыт работы з музычнымі калектывамі, — заслужаныя дзеячы мастацтва М. Шнейдарман, І. Гітэрці. За кароткі тэрмін кафедра забяспечыла прафесійнымі кадрамі абласныя музычныя вучылішчы і школы.

Асноўнае ядро беларускага народнага аркестра ўжасам складаюць выпускнікі кансерваторыі. Многія студэнты займаюцца і адначасова працуюць на свай і спецыяльнасці ў музычных навучальных устаноўках і самадзейных калектывах. Так, у музычнай школе пры Дому культуры Гарнастаева працуюць студэнты завочнага аддзялення В. Ягудзіч, у калгасе імя Гасталы — студэнт-завочнік В. Кулішкі.

Кансерваторыя падтрымлівае з мастацкай самадзейнасцю пастаянную сувязь. Так, на ініцыятыву І. Яніноўца ў Палацы культуры прафсаюзаў створаны беларускі народны аркестр. Вялікую метадычную дапамогу аказала кансерваторская кафедра калектыву аркестра народных інструментаў Палітэхнічнага інстытута, які ўдзельнічаў у рэспубліканскім конкурсе і быў удастоены звання дэраты Усебеларускага фестывалю моладзі.

Выдадзена янаўдаўна брашура І. Яніноўца ў многім дапаможа будучым кіраўнікам цымбалінага аркестраў і іх творчай рабоце. Вялікі кантоўраў для аматараў музыкі тасма «Школа для беларускіх цымбалістаў» таго ж аўтара. У кнізе сабраны і адродаваны лепшыя ўзоры беларускіх народных песень, змешчаны карнісыя ацюды.

Дзякуючы сувязі кафедры кансерваторыі з музычным майстэрствам і актывнасці ў творчых шуканнях калектыва члена аркестравага калектыву, наші цымбалісты цпер усё больш удасканальваюцца. Дзяляцца цымбалістамі даведнікамі да дзяляцоннае скарпікі.

У работніцкай кафедры многа новых задум і планаў. Цпер лян абмеркаваюць пытанні павышэння якасці выкладання, паліпашэння арганізацыі навуцальнага працэсу, самастойнай работы студэнтаў.

З. НАСЦЕНКА.

На радзіме Глінкі

Вучні музычнай школы Мінскага аўтазавода зробілі цікавую паездку па радзіму вялікага рускага кампазітара М. І. Глінкі. Яны пабылі ў сале Новапачынка, Ельні, Смаленску, былі сведкамі і ўдзельнікамі ўрачыстых, прысвечаных 155-годдзю для нараджэння кампазітара-класіка.

У Смаленску юныя аўтазаводцы прыбылі, калі другая глінкаўская дэка ўжо закончылася. Але ўражанняў у смалян аб сваяе было вельмі многа, і яны ахвотна нам аб і расказалі.

У Смаленску маленькія госці з Мінска наведалі абласны краязнаўчы музей, выставку жывапісу, скульптуры і графікі ў Дому мастака, пазнаміліся з выдатнымі гістарычнымі помнікамі. Самым прыемным і радасным было знаёмства ў музеі з пакоем Міхаіла Іванавіча, у якім размешчана многа цікавых экспанатаў, звязаных з жыццём і творчасцю вялікага кампазітара.

На наступную раніцу вырашылі паездку з памятнымі мясцінамі, дзе нарадзіўся, рос і працаваў геніяльны рускі кампазітар. Пасярэдзіне сцялы — вялікі парк са стогодковымі дубамі і серабрыстымі талюпамі. Дзеці падыходзілі да абеліска ў цэнтры парку. На ім надпіс: «На гэтым месцы стаў дом Міхаіла Іванавіча Глінкі».

Дзяцей прыбавіла вялікая паляна, якая спускалася амфітэатрам да ракі. Тут пад адкрытым небам размясцілася велізарная «канцэртная зала» і эстраднае пляцоўка, на якой устаноўлены трохметровы партрэт кампазітара. Злева ад яго на чырвоным пада-не словы: «Славя тэнію рускай музыкі», справа — выказанне Глінкі: «Музыка стварэла народ».

Незабытае ўражанняе зрабіў на дзяцей рэдкай прыгожасці помнік кампазітара, адкрыты па праекце скульптара А. Бокя 1 чэрвеня 1885 г. Помнік знаходзіцца ў цэнтры горада, у садзе імя М. І. Глінкі — любімым месцы адпачынку смалян.

В. ВАРАТНІКОЎ,
дырэктар музычнай школы аўтазавода.

Марушкіна

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

У той час якраз распусціліся лісточкі на маладых, толкі ты прышчыпленыя жбынках у новым каператыўным садзе... Цёмнай дажджлівай ноччу я прабраўся ў сад і дручком пачаў крышыць ні ў чым не вінаватыя дзуды. Усё пераламаў, калі вярнуўся дадому, падумалася, што мне не можа апазыцца на слядах, бо на абшчых былі прымаваныя падоўкі, Павыдзіваў цвікі абшчугамі і выкінуў падоўкі...

Дзяўчыну скаланула, яна прыкуса губы, але Тонька зрабіў выгляд, што не заўважае яе абурэння.

— Тонька, ты нічога не згубіў?
Я паківаў галавою:
— Нічога.
— А гэта што? — ён паказаў пальцам на ўзрыўчатку.
— Што гэта такое? — замаргата я здзіўлена.
— Не сэр дурнае, дзе твая шапка? — заруў старшыня і кінуў на стол маю шапку.
— Гэта не мая, — зманіў я, — мая дома.
Усё здзіўлена пераглынуліся.

— Ізві, Выню, правер, ці праўду ён кажа, — загадаў следчы і маўчліва, пакуль не вярнуўся Выню з кепкай брата.

— Дзіва які годзе! — прамармутаў бай Іван і накінуў рукой:
— Адпусціце яго!
Аднач вечаарам ён сустраў мяне імя калодзежа, схавануі рукамі за плечы, стражыну і прышыўся:
— Слухай, каціца ты лепш з сяла, або я табе ўсе зубы павываіваю!

Увосьня я знік, і не таму, што бабаяўся старшыні: проста мяне прызвалі на вайсковую службу. Дзень адпраўкі ў казарму быў для мяне цяжкім. Другія навабранцы; вяселья, з прыгожымі кветкамі, пасілі на каператыўныя каруцы. Кошні з вялікімі чырвонымі зоркамі на лабе. Да Белга каменя іх праводзілі брата, сестры. Мне нішто не праводзіў. Башка паглядзеў мутнымі вачыма і наўраі ці зразумеў, куды я іду. Маці май — я забяў табе сказаць — даўно няма ў чыны. Нішто не пажадаў мне шчаслівай дарогі, нішто ні адной кветкачкі не паданіс. І ў каруцах для мяне месца не знайшлася.

Свіслач.
Фотазвод Ул. Крука.

Дзіўна галабока ўдзячнула, быццам я нешта дадушыла. Яна кусала губы, Тонька, не глядзячы на яе, працягваў расказваць.

— Куды я іду? Ці я з галаду з'ехаў? Чаму не паспрабаваў зрабіць такім, як іншыя? Можна, і з мяне чалавек выйдзе. Калі авечка з зялёнай травы можа рабіць белас малако, чаму б і мне не павярнуць на новую дарогу? Што я — горш за авечку?

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень: у сераду і суботу.

АДРАС РЕДАКЦЫІ: Мінск, вул. Захарова, 19. Тэлефон: прыёмная рэдакцыі — 3-24-61, наместніка галоўнага рэдактара — 3-25-25, аддзела літаратуры — 3-22-04, аддзела мастацтва — 3-24-62, аддзела культуры — 3-21-53, выдавецтва — 3-19-52, бухгалтэры — 3-11-03.

Друкарня імя Сталіна.

Эмблема Міжнароднага кінафестывалю ў Маскве, які адбудзецца з 17 жніўня 1959 г.

Аўтографы Арыёма Дарэўскага-Вярыгі

Навуковы работнік сектара этнаграфіі Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР С. Баркоўскі, перагледваючы архіўны матэрыял у этнаграфіі Беларускай сярэдняй XIX ст., знайшоў невядомыя аўтографы пісьменніка і дзеяча рэвалюцыі 1863 г. на Віцебшчыне Арыёма Ігнатавіча Дарэўскага-Вярыгі. Сярод іх поўны спіс пераішоў яго «Альбіна» (належаў Б. Тарашкевічу), вершы Ул. Сыракомлі, Ф. Багушэвіча, В. Дуніна-Марцінкевіча, М. Каратынскага, шмат уласных рускіх і беларускіх вершаў пісьменніка. Вылікую цікавае ўваўле перапіска з рознымі карэспандэнтамі, а таксама лісты самаго Дарэўскага-Вярыгі, усею некалькі дзесяткаў лістоў Унесь аўтабіяграфічны матэрыял складае да 150 старонак.

Знаходзеныя матэрыялы дапамогуць высветліць рад істотных пазеў гук у асабістым жыцці Дарэўскага-Вярыгі, якое было цесна звязана пазеўмі 1863 г. на Віцебшчыне (яг ўваўле ў гэтых падзеях, арышт, смялка на катаргу, а затым смерць у Сібіры), так і літаратурна-грамадскія з'явы — мажліва, нават тое каму належыць аўтарства пазеў «Тарас на Парнасе».

Дарэўскі-Вярыга, як адзначаў гэтой час Я. Карскі, быў «жэдлым спосаб у беларускіх шляхці, любілі і проты народ... Але для разваісця аб яго пазеўчым таленце і розным карэспандэнтамі, а таксама лісты самаго Дарэўскага-Вярыгі, усею некалькі дзесяткаў лістоў Унесь аўтабіяграфічны матэрыял складае да 150 старонак.

У горадзе над Днястром

Далёка Падоле ад Беларусі, а яшчэ далей Магілёў-Падольскі: ён знаходзіцца на беразе Днястра, на мяжы з Малдавіяй. Аднак у гэтым горадзе многа аматараў беларускай літаратуры, музыкі, песень.

У бібліятэках горада многа кніг пісьменнікаў-беларусаў. Асаблівым пошам карыстаюцца камедыі К. Крапівы, вершы А. Куляшова, М. Танка, П. Броўкі. Найбольш за апошнія гады запісаліся ў фармадуры чытачоў творы Я. Купалы, Я. Коласа, М. Лынькова.

У нашым горадзе пастаўлена ўпершыню на Украіне п'еса «Выбачыце, калі ласка» А. Макавіча. Гэты спектакль праішоў на сцэне раённага Дома культуры з вялікім поспехам. Яг прыязджалі глядзець атаскінікі з навакольных вёсак і з Атакскага раёна братыя Малдавіі.

Матэрыялы, якія раз праводзілі канферэнцыі чытачоў па кнігах беларускіх пісьменнікаў. Калектыв работнікаў швейнай фабрыкі абмеркаваў кнігу «Глыбокая плынь» І. Шамякіна ў абмеркаванні тэму ўдзельнічалі каля 20 дзядзят і юнакоў прадропіевыя. Гэтымі дзямі абдыслыся яшчэ адна канферэнцыя чытачоў па рамане «Крыніцы» І. Шамякіна, арганізаваная Магілёў-Падольскага раённага бібліятэка.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Новы спектакль

Тэатр імя Я. Купалы паказаў мінскаму гледачу новы спектакль па п'есе «Смелчы ваяводы» вялікага польскага паэта і драматурга Юліуша Славацкага, 150-годдзе з дня нараджэння.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Кіначасопіс „Савецкая Беларусь“

На экраны рэспублікі вышаў кіначасопіс «Савецкая Беларусь» № 17. Першы сюжэт нумара расказвае аб тым, што на Мінскім падшымніковым заводзе ў гонар чэрвеньскага Пленума ЦК КПСС зманіравана новая аўтаматычная лінія для шліфаванні колыцаў. Недалёка той час, калі аўтаматычная лінія завола паўнацэнна замяніць ручную працу.

ІХ з'ездзе Усесаюзнага таварыства фізікалагаў, біяхімікаў і фармакалагаў, які надышоў адбыўся ў Мінску, прысвечаны другі сюжэт.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часопіса паказаны спартыўныя спаборніцтва асабіста-каманднага прышчыва Беларускай Ваеннай Акругі.

І. ГЛІНСКІ,
УССР, г. Магілёў-Падольскі.

Далей у кіначасопісу расказваецца аб ініцыятыўнай вытворчай брэдзе Вярэўскай сярэдняй школы Ваўкаўскага раёна, якая мае 7 гектараў падсобнай гаспадаркі; аб універсітэце мастацкага выхавання які працуе пры Палацы культуры го-мельскай чыгуначнікаў і інш.

У заключным сюжэце часоп